

POVEZAVA GLASBENE IZOBRAZBE UČITELJEV V OSNOVNI ŠOLI IN UPORABE INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE PRI POUKU GLASBENE UMETNOSTI

MATEJA BLATNIK¹ & BARBARA KOPAČIN²

Potrjeno/Accepted
16. 7. 2020

¹ OŠ Jakoba Aljaža Kranj, Kranj, Slovenija

² Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija

Objavljeno/Published
10. 6. 2022

KORESPONDENČNI AVTOR/CORRESPONDING AUTHOR

matejaa.verdir@gmail.com

Ključne besede:

glasbena šola, plesne dejavnosti, pevski zbor, glasbena umetnost, informacijsko-komunikacijska tehnologija

Keywords:

music school, dance lessons, choir, music lessons, information and communication technology

UDK/UDC:

37.091.3:004:78

Izvleček/Abstract Učitelji glasbene umetnosti v osnovni šoli pri poučevanju večinoma uporabljajo tudi informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (v nadaljevanju IKT), saj nam ta omogoča delovanje funkcij zvoka, videa, prenašanja podatkov in brskanja po svetovnem spletu, kar služi kot pripomoček pri izvajanju določenih glasbenih dejavnosti. Zanimalo nas je, koliko si razredni učitelji pri poučevanju glasbene umetnosti pomagajo z uporabo IKT ter ali obstaja povezava med glasbeno izobrazbo razrednih učiteljev (formalno glasbeno izobraževanje, pevski zbor, plesne dejavnosti) in uporabo IKT pri pouku glasbene umetnosti. Ugotovili smo, da je uporaba IKT med poukom glasbene umetnosti pogojena s predhodno glasbeno izobrazbo učiteljev.

Connection between the musical education of elementary school teachers and the use of information and communication technology during music lessons

Some teachers take advantage of information and communication technology (hereinafter: ICT) in their music lessons, as it enables transmission of sound, video, and other data via the Internet. Such technology used during music lessons can serve as an accessory for performing specific music activities. The aim of our study was to find how much ICT is used by music teachers and whether there is a connection between formal music education of primary school teachers (formal music education, choir membership, dance activities) and the use of ICT during music lessons. The results show that the use of ICT during music lessons is similar among teachers with and without music education.

DOI <https://doi.org/10.18690/rei.15.2.211-239.2022>

Besedilo / Text © 2022 Avtor(ji) / The Author(s)

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons CC BY Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Uvod

Tudi slovenski učni načrti si prizadevajo za vključevanje digitalne pismenosti na vseh področjih (The National Curriculum 2007, v Stražar, 2015), saj informacijsko-komunikacijska tehnologija v pouk prinaša sodobnost, pri pouku glasbene umetnosti pa pomaga tudi k širjenju in poglobljanju glasbenih doživetij (Borota, 2007).

Kljub veliki izbiri glasbenih interesnih dejavnosti nas glasba danes na vsakem koraku – bolj kot kadar koli do sedaj – spremlja tudi preko sodobne tehnologije. Posledično si tudi veliko učiteljev med poukom glasbene umetnosti pomaga kar z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo. Pod termin informacijsko-komunikacijska tehnologija (v nadaljevanju IKT) spadajo vse naprave za komunikacijo, to vključuje televizijo, računalnik, radio, mrežno programsko in strojno opremo ter tudi različne storitve, povezane z njimi – videokonference (Hvalič Touzery, 2010). Predvsem pa IKT učitelju daje možnost, da izboljša proces poučevanja (Borota in Brodnik, 2006, 532).

Interesne dejavnosti

Učenci imajo možnost, da se po pouku udeležijo interesnih dejavnosti. Glede na kraj izvajanja jih ločimo na šolske dejavnosti (pevski zbor, računalništvo, ročna dela, šahovski krožek, fotografski krožek ...) in obšolske oziroma izvenšolske dejavnosti (glasbena šola, folklor, gasilstvo). Šolske interesne dejavnosti, ki jih organizira šola in potekajo izven šolskega urnika, so odvisne predvsem od šole in znanj učiteljev, ki poučujejo na šoli. So pa večinoma brezplačne in potekajo pred poukom ali po njem. Obšolske ali izvenšolske interesne dejavnosti pa se izvajajo v popoldanskem času, in sicer v prostorih šole ali v okolici (kulturne dvorane, glasbene šole ...). Te dejavnosti so večinoma plačljive, starši pa morajo kupiti potrebne pripomočke oziroma potrebščine. Z interesnimi dejavnostmi in z drugimi izvenšolskimi dejavnostmi se spodbuja telesni, gibalni, socialni in čustveni razvoj otrok (*Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju*, 2011), zato je za vsakega otroka priporočljivo, da v šolskem obdobju obiskuje tiste dejavnosti, ki ga veselijo.

V nadaljevanju bomo podrobneje opisali šolske in obšolske interesne dejavnosti, ki so povezane z glasbo in v katere se lahko otroci vključijo: glasbena šola, pevski zbor in plesne dejavnosti.

Glasbena šola

V Sloveniji se glasbeno izobraževanje na osnovni stopnji izvaja na 64 registriranih glasbenih šolah, od tega jih je 51 javnih. V *Zakonu o glasbenih šolah* (2006) so zapisane zahteve, ki omogočajo odkrivanje ter razvijanje glasbenih in plesnih sposobnosti, doseganje ustreznega znanja in pridobitev izkušenj. Učenci morajo v nižjih glasbenih šolah pridobiti znanje za nadaljnje glasbeno in plesno izobraževanje.

Zakon o glasbenih šolah, ki velja od 31. julija 2006, ureja osnovno plesno ter glasbeno vzgojo in izobraževanje v javnih in zasebnih šolah. V osnovnem glasbenem in plesnem izobraževanju se izvajajo naslednji programi (*Zakon o glasbenih šolah*, 2006, 4. člen): program predšolske glasbene vzgoje, ki traja eno leto, program pripravnice, ki tudi traja eno leto, program plesne pripravnice, ki traja tri leta, glasbeni program, ki traja štiri leta, šest oziroma osem let, in plesni program, ki traja štiri leta oziroma šest let.

Glasbeno šolo lahko obiskujejo predšolski otroci, učenci, ki obiskujejo osnovne šole, pa tudi starejši, saj jim je omogočeno izobraževanje glede na program. Učenci, ki na sprejemnem izpitu izkažejo potrebno nadarjenost, jim glasbena šola omogoča vključitev v glasbeni ali plesni program osnovnega izobraževanja. Učenci imajo zagotovljeno možnost optimalnega razvoja individualnih sposobnosti in specifične nadarjenosti (prav tam).

V programih glasbenega in plesnega izobraževanja se v zadnjih nekaj letih število vpisanih otrok in mladostnikov giblje okoli 25 500, od tega jih je bilo vpisanih nekaj manj kot 23 400 osnovnošolcev, to predstavlja 14 % osnovnošolske populacije. V šolskem letu 2015/2016 je bilo v predšolsko glasbeno pripravnico vpisanih 567 učencev, v glasbeni in plesni pripravnici jih je bilo skupaj vpisanih 2947, program glasba je obiskovalo 20 635 učencev, v program ples pa je bilo vpisanih 1299 učencev. V tem šolskem letu je bilo največ učencev vpisanih na glasbila s tipkami, sledijo pihala, godala in brenkala. Izbira glasbenega in plesnega programa je precej odvisna od spola. Dekleta se pogosteje vključujejo k petju, plesu, igranju na pihala, godala in glasbila s tipkami, medtem ko dečki prevladujejo pri igranju na tolkala in trobila (SURŠ, 2016).

Zborovsko petje

Zborovsko petje je ustvarjalno-poustvarjalna umetniška dejavnost, ki v šolskem in zunajšolskem prostoru posreduje posebne glasbene vrednote (Kralj, 2012). Pevski zbor je skupina pevcev, pri kateri so različni glasovi večkrat zasedeni. Razlikuje se glede na zasedbo ali glede na funkcijo. Šolski pevski zbori delujejo po večini na vseh slovenskih osnovnih šolah, običajno v otroški in mladinski zasedbi (Kljun, 1999). Odrasli pevski zbor sestavlja skupina pevcev in je običajno sestavljen iz štirih skupin glasov: najvišji glas je sopran, nižji je altovski glas, sledi mu tenor, ki je še malo nižji, in najnižji je basovski glas. Kadar zbor izvaja zahtevnejše partiture, ki so napisane za še več glasov, so ti glasovi še enkrat razdeljeni – med sopran in alt se doda še mezzosopran, med tenor in bas pa bariton (Helsby, 2010).

Pevski zbor v slovenskih osnovnih šolah spada med interesne dejavnosti, ki so pomemben del vseživljenjskega učenja. Otroci si interesno dejavnost izberejo in se zanj odločijo prostovoljno. Otroke preko zborovskega petja seznanjamo z lepoto slovenske ljudske in umetne zborovske pesmi ter pesmi drugih narodov. Navajamo jih na delo v skupini in na to, da je za doseganje enakih, skupnih ciljev potrebno medsebojno reševanje problemov (Žvar, 2001).

Plesna dejavnost

Neubauer (1999) pravi, da je ples umetnostna zvrst, kjer učenci sodelujejo z lastno aktivnostjo ter ustvarjalnostjo v skupini in kot posamezniki. Otroci se med drugim lahko ukvarjajo z baletom, ki ga obiskujejo v javnih glasbenih šolah, ali pa se vpišejo v zasebne plesne šole, katerih je v Sloveniji vedno več. Veliko pa je tudi zvrsti plesa, ki jih poučujejo plesne šole: hip hop, rumba, salsa, valček, latino, jazz balet, samba ... Glede na okolje, kjer se ples odvija, pa zvrsti razdelimo na: športni ples, umetniški ples, dvorni ples, obredni ples, ljudski ples in drugo.

Veliko posameznikov se odloči tudi za obiskovanje ljudskih plesov. »Veda o plesnem izročilu nekega naroda smatra ples za vsako človekovo ritmično gibanje, ki ni pridobljeno, ampak služi ali je služilo kulturnemu ali magičnemu namenu, izražanju neke vsebine ali ideje in zabavi.« (Ramovš, 1980, str. 13). Fuchs (2004) pravi, da je ljudski ples del slovenske kulturne dediščine. Če gledamo s tega vidika, je pravilno, da ga spoznajo tudi naši potomci. Ljudski ples ljudje imenujemo »folklor«, saj ta ples vidimo le še v izvedbah folklornih skupin. Ljudski plesi so značilni za najširše plasti ljudstva v določenem obdobju.

Njihov izvor je lahko podedovan iz davnine in se ga časovno ne da natančno opredeliti, lahko pa rečemo, da so bili ljudski plesi zavestno prevzeti od drugod in so se v določenem kraju prilagajali ter spreminjali.

Slovenski plesi, z izjemo Bele Krajine, za katero so značilni peti plesi, se plešejo le ob instrumentalni spremljavi, ki se je skozi čas zelo spreminjala. V srednjem veku so igrali na dude in na različne piščali, za 17. stoletje pa je bilo značilno, da so spremljavi dodali še prečno flavto in gosli. V naslednjem stoletju je veljal značilen sestav, in sicer gosli, oprekelj, bas, in v 19. stoletju se pojavijo še ostala pihala ter trobila – oprekelj je po tem počasi šel v pozabo. Kasneje v tem stoletju se godbi priključi še diatonična harmonika. V Beli krajini so znani tudi tamburaški sestavi, ki spremljajo folklorne skupine (Ramovš, 1992).

Ramovš (1992) trdi, da ima pri ljudskem plesu pomembno vlogo instrument. Diatonična harmonika je zelo primerna za ples valčka in polke, zato nas ne čudi, da je izpodrinila violino in oprekelj (prav tam).

Informacijsko-komunikacijska tehnologija

V IKT sta zajeti strojna in programska oprema, ki omogočata delovanje funkcij videa, zvoka, prenašanja podatkov in brskanja po svetovnem spletu. Za vse to je osrednje orodje računalnik, ki je v današnjem času postal del vsakdana v razvitih državah in državah v razvoju. IKT zajema velik niz tehnoloških orodij in virov, ki se jih uporablja za komunikacijo in upravljanje z milijoni podatkov (Abdullahi, 2014). IKT v šolstvu omogoča bistveno večji obseg dostopanja, shranjevanja in razširjanja informacij, uporaba pa je v veliki meri odvisna od tehnološke opremljenosti okolja, v katerem poteka pouk. Pri otrocih je zagotovljen napredek le s tem, da se šole stalno opremljajo z računalniki, pametnimi tablam, projektorji ... To namreč vodi v trajnostni razvoj posameznika oziroma ga oblikuje kot tehnološko pismenega (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, 2011).

IKT se prilagaja posamezniku in njegovim specifičnim potrebam ter vpeljuje nova didaktična načela učenja. Ko IKT uporabljamo pri učenju, razvijamo spretnosti, kot so: sodelovanje, kritično vrednotenje gradiv, organizacijo in načrtovanje dela. Učitelj bi moral najti pot, kjer bo sodobno tehnologijo učinkovito uporabil v učnem procesu. Vsekakor pa moramo razumeti, da je sodobna tehnologija le orodje, ki nam pomaga pri poučevanju, kot to funkcijo že stoletja opravlja tabla in drugi učni ter didaktični pripomočki (Šavli, 2006).

Uporabnost sodobne IKT bi morala biti vedno ovrednotena glede na njeno didaktično uporabnost. V vzgojno-izobraževalni proces je ne smemo vpeljati le zato, ker je moderna in jo uporablja vsak izmed nas. Naloga učitelja je, da oceni, kakšno dodano vrednost prinaša, in jo na podlagi tega tudi uporabi pri pouku (Šavli, 2006).

Uporaba IKT pri glasbeni umetnosti

Glasbena umetnost učencem ponuja možnosti za aktivno in selektivno poslušanje glasbe na različnih prireditvah in v različnih medijih, ki so v glasbenih učilnicah prisotni že veliko časa. Tako kot pri drugih urah pouka, se je tudi pri glasbeni umetnosti IKT nadgrajevala in spreminjala. V učilnicah so že prisotni računalnik s projektorjem LCD, interaktivna tabla in drugi mediji. Pred tem so imeli nalogo prenašanja informacij učencem kasetofon, televizija in CD-predvajalnik. Sedanje naprave uporabniku hitreje, lažje in varneje dostavijo informacije (Borota in Brodnik, 2006).

Sodobne oblike načrtovanja glasbenih dejavnosti s pomočjo IKT, ki daje pogoje za kakovostnejše izvajanje, ustvarjanje in poslušanje glasbe, zagovarja tudi Ajtnik (2001), ki trdi, da je pripravljenost učiteljev za uvajanje sodobnih pristopov pri podajanju glasbe in izobraževalnem procesu še zelo majhna (Ajtnik, 2001).

Tudi Borota (2007) meni, da je ključni dejavnik pri uvajanju IKT v pouk glasbene umetnosti ravno učitelj. Kako bo z IKT posodobil način poučevanja, je izključno njegova odločitev, pri čemer so pomembne tudi motiviranost, usposobljenost za uporabo IKT ter pripravljenost na vseživljenjsko učenje za razvijanje kompetentnosti pri uporabi IKT. S pomočjo vodstva šole, drugih učiteljev in opremljenosti šole z IKT si učitelj ustvari načrt uvajanja IKT v pouk glasbene umetnosti glede na učne okoliščine v razredu. Če je v učilnici en računalnik, je smiselna uporaba projektorja LCD, ki vsem učencem hkrati omogoča, da predvajani program na ekranu računalnika spremljajo (Borota, 2007).

Prednosti in slabosti IKT pri pouku glasbene umetnosti

Pri pouku glasbene umetnosti bi nam sodobna tehnologija morala služiti le kot pripomoček pri izvajanju določenih glasbenih dejavnosti pri spoznavanju različnih glasbenih slogov, raziskovanju in preverjanju zvokov ter glasbenih struktur, biti vir za učenje besedil in pesmi ... (Lango, 2006).

Učenec lahko preko IKT utrjuje glasbena znanja tudi v samostojnem domačem delu, učitelju glasbene umetnosti pa uporaba IKT pomaga pri vplivanju na čim več čutil, tudi na spodbujanje čustvenih odzivov in na logično mišljenje. Zvočni viri seznanjajo učence z originalno zvočnostjo glasbe, ki je ne more izvajati učitelj sam. Zvočno-vizualni viri nam služijo za spoznavanje instrumentov, materialov, iz katerih so instrumenti izdelani, načina drže in igranja ter za spoznavanje glasbeno-scenskih del (Črčinovič Rozman, 2000; Hawkrige, 1985). Božnar (2004) govori o slabostih IKT, med katerimi izpostavlja predvsem to, da sodobna tehnologija naj ne bi bila sposobna odzivanja in prilagajanja tempu dela v razredu, prav tako ni sposobna čustvovanja in nudenja človeške topline, ki jo potrebujemo v odnosih med seboj, kot jo lahko nudi učitelj s svojo občutljivostjo in se odzove na različne probleme v razredu in nato prilagodi potek učne ure in procesa. IKT tudi ni sposobna prilagoditve posameznikovemu razpoloženju in ne nudi povratnih informacij. Denac (2002) pripisuje vzrok za upad otroškega glasbenega ustvarjanja predvsem sodobni tehnologiji, saj se je v današnjih časih zelo spremenil odnos, ki ga imamo do glasbenega ustvarjanja, petja in igranja, kar pa je posledica množice akustičnih dražljajev iz naše okolice, ki naredijo uporabnika oziroma poslušalca pasivnega.

Metodologija

Problem, namen in cilj raziskave

V današnjem času nas IKT spremlja že na vsakem koraku, vendar je od učiteljev odvisno, koliko jo bodo med poukom uporabljali. Menimo, da ima kar nekaj učiteljev, ki poučuje glasbeno umetnost, poglobljene glasbene sposobnosti, zaradi česar znajo učencem približati glasbo ter instrumente za otroke. Posledično se med poukom glasbene umetnosti manj poslužujejo uporabe IKT.

Namen raziskave je bil s pomočjo anketnega vprašalnika pri učiteljih raziskati in ugotoviti povezavo med glasbeno izobrazbo razrednih učiteljev in uporabo IKT ter glasbil pri pouku glasbene umetnosti. Ugotoviti želimo, ali predhodna glasbena izobrazba učiteljev (formalno glasbeno izobraževanje, pevski zbor, plesne dejavnosti) vpliva na poučevanje glasbe in v kolikšni meri učitelji namesto glasbil pri pouku uporabljajo IKT.

Na podlagi problema smo si zastavili naslednji cilj:

C1: Ugotoviti želimo, ali učitelji, ki so se med študijem ukvarjali ali se še ukvarjajo z glasbo (formalno glasbeno izobraževanje, petje v pevskem zboru, plesne dejavnosti) pri pouku glasbene umetnosti manj uporabljajo IKT in v večji meri uporabljajo lasten glas ter v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila) kot tisti učitelji, ki se med izobraževanjem niso ukvarjali z glasbo.

Hipoteze raziskovanja

Hipoteza 1: Učitelji, ki so se formalno glasbeno izobraževali, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila).

Hipoteza 2: Učitelji, ki so med svojim šolanjem peli ali še pojejo v pevskem zboru, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila).

Hipoteza 3: Učitelji, ki so med svojim šolanjem obiskovali plesno dejavnost ali jo še obiskujejo, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila).

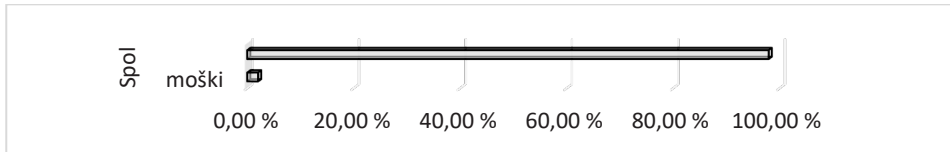
Metode raziskovanja

Pri raziskovanju smo uporabili deskriptivno in kavzalno-neeksperimentalno metodo empiričnega pedagoškega raziskovanja. Gre za kvantitativno raziskavo, zato bomo uporabili dedukcijo. Vzorec sodelujočih učiteljev v raziskavi je bil namenski in neslučajnostni. Podatke smo zbirali s spletnim anketnim vprašalnikom. Vprašalnik je zajemal vprašanja odprtega, zaprtega in kombiniranega tipa ter lestvico stališč s trditvami. Sodelovanje je bilo prostovoljno in anonimno. Podatke smo obdelali s pomočjo računalniškega programa IBM SPSS Statistics 22, kjer smo uporabili postopke deskriptivne statistike.

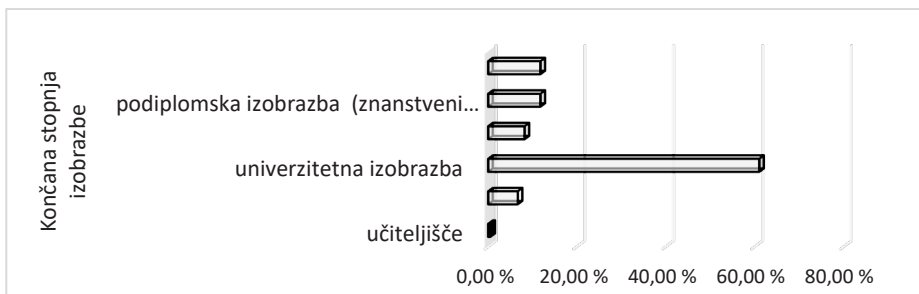
Predstavitev vzorca

Raziskavo smo izvedli januarja 2017, in sicer s pomočjo spletne ankete, ki smo jo objavili v spletnih forumih, kamor so vključeni učitelji razrednega pouka. Nekaj anket smo poslali tudi preko elektronske pošte.

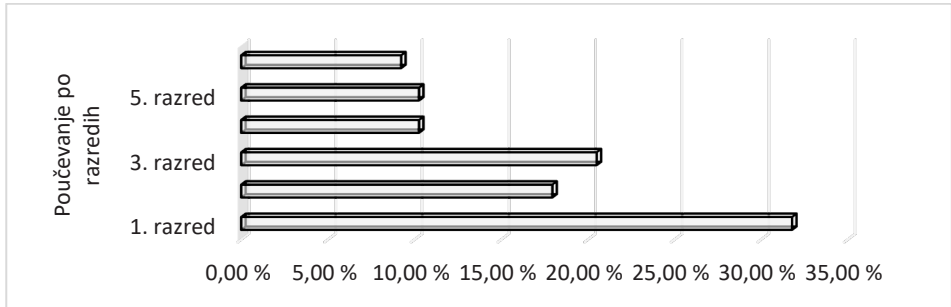
Graf 1: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih glede na spol

Odgovori (graf 1) sodelujočih v anketnem vprašalniku so relevantni le za raziskavo, ki smo jo izvedli mi in v katero je bilo vključenih 195 anketiranih (4 ali 2,05 % učiteljev in 191 ali 97,95 % učiteljic razrednega pouka). Posledično rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo razrednih učiteljev, ki poučujejo na osnovnih šolah v Republiki Sloveniji.

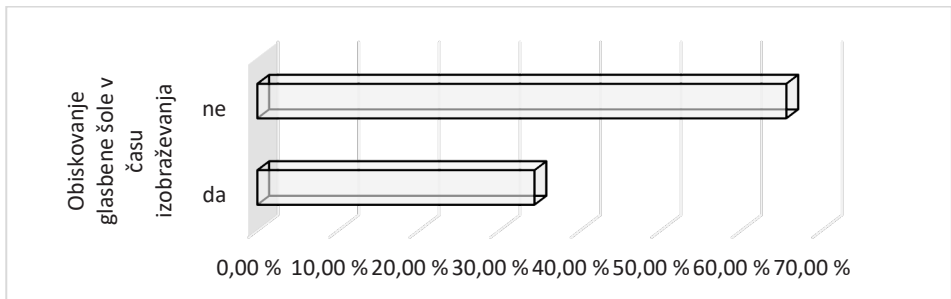
Graf 2: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih glede na končano stopnjo izobrazbe

Z grafa 2 je razvidno, da ima 61,03 % (119 anketiranih) končano univerzitetno izobrazbo. To so lahko pridobili od leta 1987 dalje. Enak delež vzorca, 11,79 % (23 anketiranih) ima končano podiplomsko izobrazbo (znanstveni magisterij ali doktorat) in podiplomsko izobrazbo po bolonjskem sistemu; 8,21 % vzorca (16 anketiranih) ima univerzitetno izobrazbo po bolonjskem sistemu, pri čemer velja poudariti, da imajo ti najmanj delovne dobe, saj je bolonjski sistem prenovljen program prejšnje univerzitetne izobrazbe. Sledili so tisti, ki imajo končano višjo šolo Pedagoške akademije, teh je bilo 6,67 % (13 anketiranih). Le 0,51 % (eden od anketiranih) je bilo takih, ki imajo zaključeno učiteljišče in posledično največ delovne dobe.

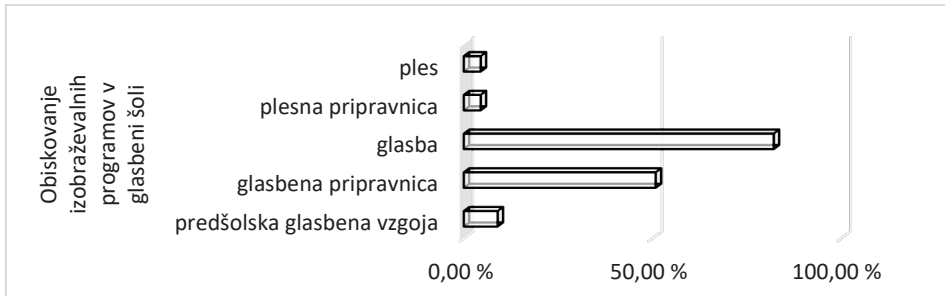
Graf 3: Strukturalni odstotki (f v %) anketiranih glede na razred, v katerem poučujejo v šolskem letu 2016/2017

Z grafa 3 lahko preberemo, da največ 31,79 % (62 anketiranih) poučuje v prvem razredu. V drugem razredu poučuje 17,95 % (35 anketiranih), v tretjem pa 20,51 % (40 anketiranih). Enako število, 10,26 % (20 anketiranih), anketiranih poučuje v četrtem in petem razredu, kar nekaj, 9,23 % (18 anketiranih), pa je bilo takšnih, ki poučujejo v kombiniranem oddelku.

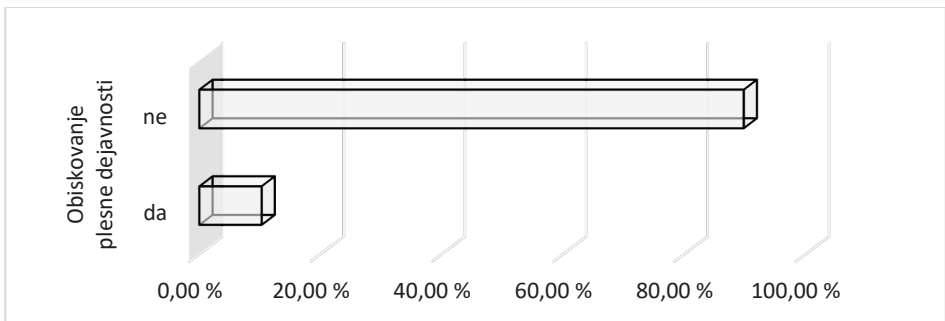
Graf 4: Strukturalni odstotki (f v %) anketiranih glede na obiskovanje glasbene šole med svojim izobraževanjem

Z grafa 4 lahko razberemo, da je glasbeno šolo obiskovalo 67 anketiranih ali 34,36 % vzorca.

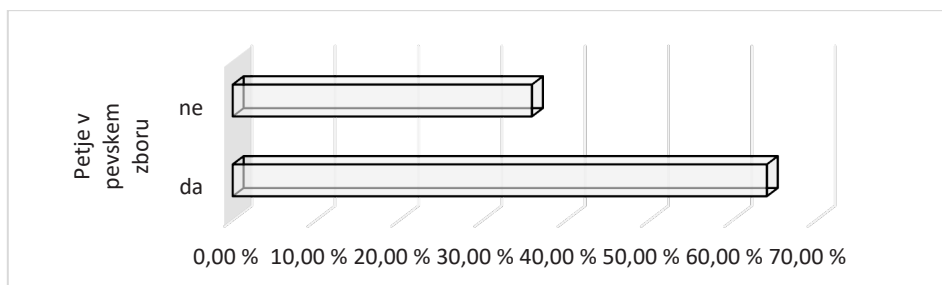
Graf 5: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih glede na obiskovanje izobraževalnih programov v glasbeni šoli

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov, saj se v glasbeni šoli lahko obiskuje več kot en program. Z grafa 5 razberemo, da je kar 82,09 % anketiranih od tistih, ki so med izobraževanjem obiskovali glasbeno šolo (55 anketiranih), odgovorilo, da je obiskovalo program Glasba. V tem programu se posamezniki odločijo za igranje na instrument, kar lahko traja največ 8 let. Velik delež, 50,75 %, tistih anketiranih, ki so se formalno glasbeno izobraževali (34 anketiranih), je odgovoril, da je obiskovalo Glasbeno pripravnico; 8,96 % (šest anketiranih) se jih je vpisalo že na Predšolsko glasbeno vzgojo, kjer so se seznanili z instrumenti. Enak delež vzorca, 4,48 % anketirancev (trije od anketiranih), je obiskoval Plesno pripravnico in program Ples.

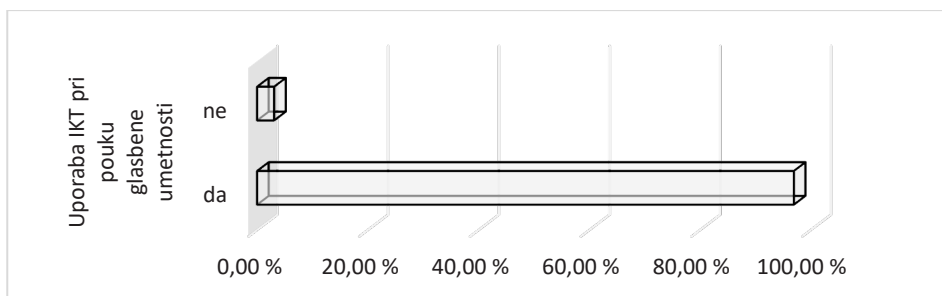
Graf 6: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih glede na obiskovanje plesne dejavnosti

Z zgornjega grafa lahko razberemo strukturne odstotke anketiranih, ki so obiskovali ali pa še obiskujejo plesne dejavnosti. Izmed 195 vključenih v raziskavo je pritrdilno odgovoril 10,26 % (20 anketiranih). Preostalih 89,74 % (175 anketiranih) je odgovorilo, da nikoli niso obiskovali plesne dejavnosti.

Graf 7: Strukturalni odstotki (f v %) anketiranih glede na petje v pevskem zboru

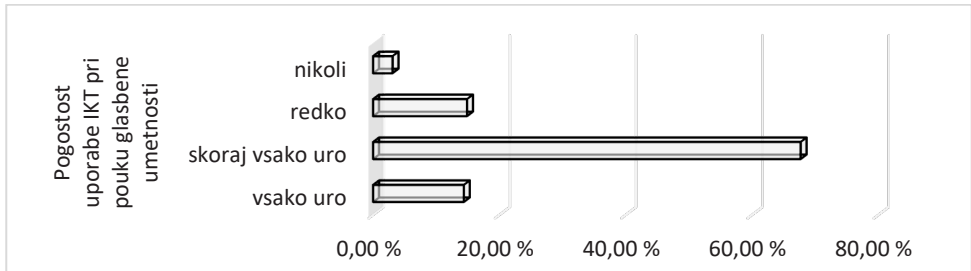
Z grafa 7 je razvidno, da je od 195 anketiranih, zelo veliko takšnih, ki so kdaj peli v pevskem zboru ali pa še vedno pojejo. Pritrdilno je namreč odgovorilo kar 64,10 % (125 anketiranih). Glede na to, da je kar velik odstotek takšnih, ki so kdaj peli v pevskem zboru, lahko sklepamo, da ima velik pomen ravno dejstvo, da interesna dejavnost 'pevski zbor' poteka po pouku na šoli in je brezplačna. Tudi Fojkar Zupančič (2014) trdi, da je pevski zbor dejavnost, v katero je v Sloveniji vključenih kar 64 000 pevcev, kar potrjuje, da je petje v pevskem zboru najbolj množična ljubiteljska dejavnost pri nas.

Graf 8: Strukturalni odstotki (f v %) anketiranih glede na uporabo IKT pri pouku glasbene umetnosti

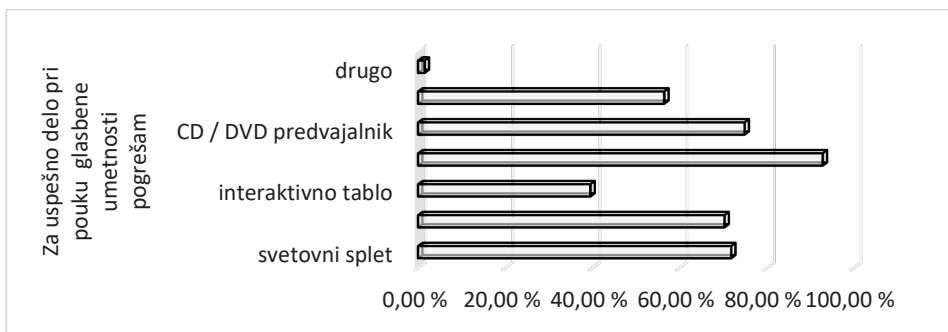
Graf 8 nam prikazuje, koliko odstotkov vključenih v raziskavo uporablja IKT med poukom glasbene umetnosti. To je skoraj večina in znaša kar 96,92 % (189 anketiranih). Na vprašanje, zakaj v svojem razredu ne uporabljajo IKT, sta dva od anketiranih (od šestih, ki so na vprašanje, če uporabljajo IKT, odgovorili z odgovorom ne) izbrala odgovor, da v svojem razredu nimata sodobne tehnologije. Trije anketirani so označili odgovor, da realizacijo ciljev iz učnega načrta dosežajo brez uporabe IKT. Eden je označil, da ne zna uporabljati IKT, še eden pa je označil odgovor pod 'drugo' in poleg zapisal, da sta v 1. razredu dva učitelja in da je vedno on tisti, ki učence uči nove pesmi, kjer ne uporablja IKT, ampak svoj glas.

Vprašanje, zakaj ne uporabljajo IKT pri pouku glasbene umetnosti, je imelo več možnih odgovorov.

Graf 9: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih glede na pogostost uporabe IKT pri pouku glasbene umetnosti

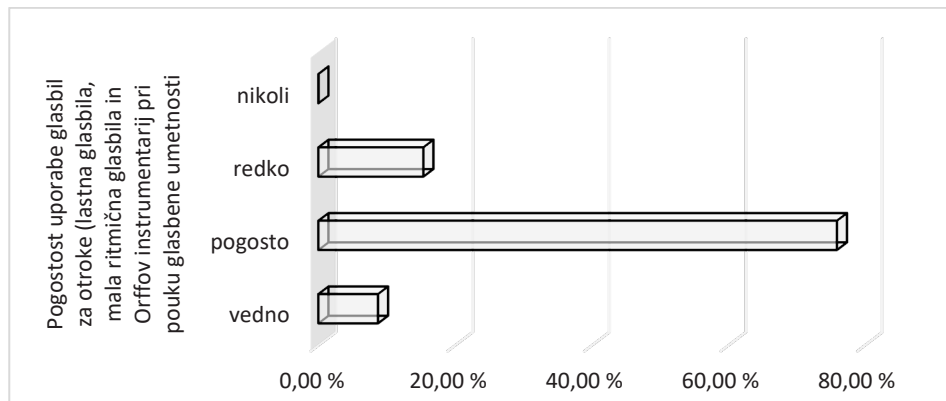
Zgornji graf nam prikazuje, da največ anketiranih skoraj vsako uro uporablja IKT pri pouku glasbene umetnosti. Teh je kar 67,69 % (132 anketiranih). Takšnih, ki redko uporabljajo IKT, je 14,87 % (29 anketiranih); 14,36 % (28 anketiranih) je odgovorilo, da vsako uro pri glasbeni umetnosti uporabljajo IKT; 3,08 % (šest anketiranih) pa je takšnih, ki IKT ne uporabljajo.

Graf 10: Strukturni odstotki (f v %) glede na uporabo IKT med poukom glasbene umetnosti

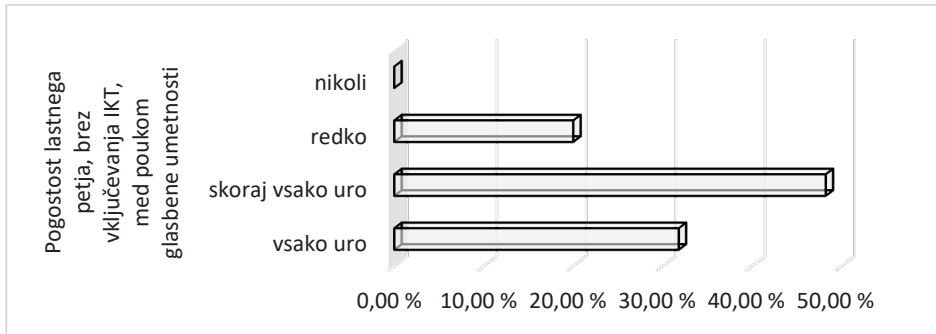
Pri vprašanju, kaj od sodobne tehnologije vključeni v anketo uporabljajo pri pouku glasbene umetnosti, je bilo možnih več odgovorov. Graf 10 nam prikazuje, da največ anketirancev, teh je 181 (92,82 %), uporablja računalnik. S 74,87 % (146 anketiranih) je na drugem mestu CD- oziroma DVD-predvajalnik; 71,79 % učiteljev (140 anketiranih) med poukom uporablja svetovni splet.

Projektor med poukom glasbene vzgoje uporablja 70,26 % (137 anketiranih); 56,41 % (110 anketiranih) jih je označilo, da uporabljajo glasbeni stolp oziroma CD-predvajalnik. Interaktivno tablo uporablja najmanjši odstotek učiteljev. Glede na podane odgovore, teh je 39,49 % (77 anketiranih), 1,54 % (trije od anketiranih) je odgovorilo, da med poukom uporabljajo drugo sodobno tehnologijo (kamera in telefon).

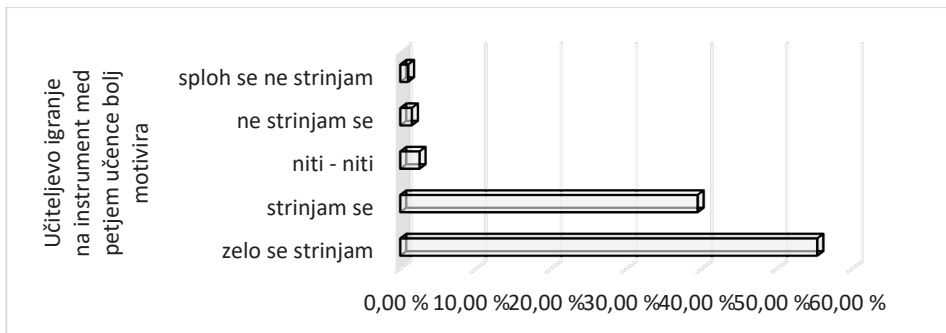
Graf 11: Strukturni odstotki (f v %) uporabe glasbil za otroke (lastna glasbila, mala ritmična glasbila in Orffov instrumentarij) pri pouku glasbene umetnosti

Na grafu 11 je prikazano, kako pogosto vključeni v anketo uporabljajo glasbila za otroke pri pouku glasbene umetnosti; 75,90 % (148 anketiranih) jih je odgovorilo, da jih uporabljajo pogosto; 15,38 % (30 anketiranih) redkeje uporablja glasbila za otroke. Kot razlog bi lahko navedli pomanjkanje instrumentov na šoli. Tistih, ki vedno uporabljajo glasbila za otroke (lastna glasbila, mala ritmična in Orffov instrumentarij), pa je 8,72 % (17 anketiranih). Nihče ni odgovoril, da nikoli ne uporablja glasbil za otroke.

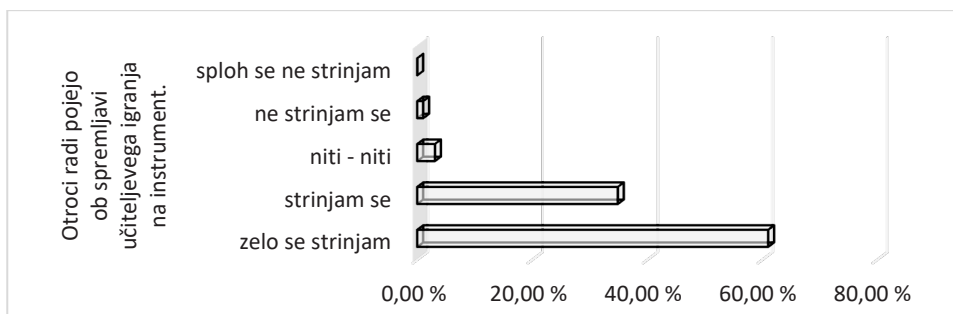
Graf 12: Strukturni odstotki (f v %) uporabe lastnega glasu brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je 48,21 % (94 anketiranih) takšnih, ki skoraj vsako uro glasbene umetnosti uporabljajo lasten glas brez vključevanja IKT; 31,79 % (62 anketiranih) poje vsako uro brez vključevanja IKT, in 20,00 % (39 anketiranih) je takšnih, ki redko uporabljajo lasten glas brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti.

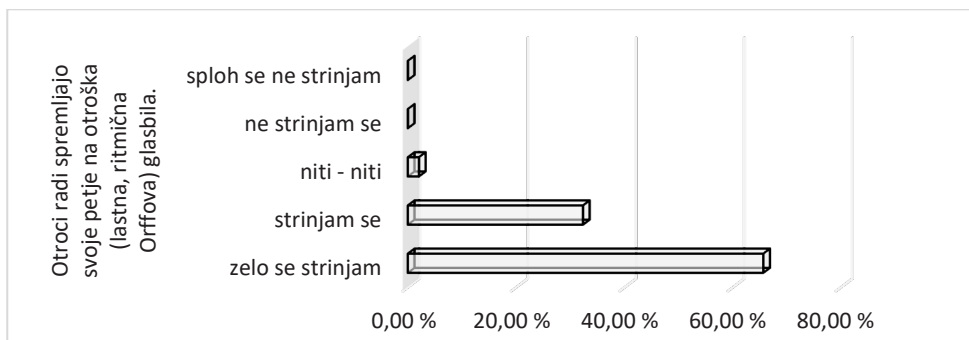
Graf 13: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih o mnenju glede večje motiviranosti učencev pri igranju melodije na instrument (klavir, flavto, kitaro) med poukom glasbene umetnosti

Podatki na grafu 13 kažejo, da se z izjavo zelo strinja kar 55,38 % (108 anketiranih). Sledijo jim tisti, ki se z izjavo strinjajo – teh je 39,49 % (77 anketiranih); 2,56 % (pet anketiranih) se ni opredelilo, ali se z izjavo strinjajo ali ne; 1,54 % (trije od anketiranih) pravi, da se s podano izjavo ne strinja; 1,03 % (dva od anketiranih) pa se s podano izjavo sploh ne strinja.

Graf 14: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih o mnenju glede priljubljenosti petja ob spremljavi učiteljevega igranja na instrument pri otrocih

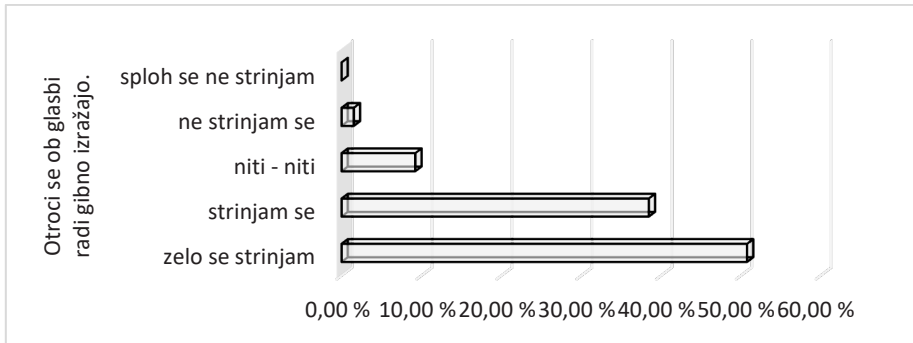
Z grafa 14 je razvidno, da se kar 61,02 % (119 anketiranih) zelo strinja z izjavo, da otroci radi pojejo ob spremljavi učiteljevega igranja na instrument; 34,87 % (68 anketiranih) se jih s to izjavo strinja; 3,08 % (šest anketiranih) pa se ni opredelilo ali se strinjajo ali ne. Le 1,03 % vprašanih (dva od anketiranih) se s to izjavo ne strinja. Z zgornjega grafa razberem tudi podatek, da ni bilo nikogar, ki se s to izjavo sploh ne bi strinjal.

Graf 15: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih o mnenju glede priljubljenosti spremljanja svojega petja z igranjem na otroška (lastna, ritmična in Orffova) glasbila pri otrocih

Na zgornjem grafu je videti, da se 65,64 % (128 anketiranih) zelo strinja, da otroci radi spremljajo svoje petje na otroška (lastna, ritmična, Orffova) glasbila; 32,31 % (63 anketiranih) je odgovorilo, da se strinjajo z izjavo, da otroci radi spremljajo svoje petje na otroška glasbila. Le 2,05 % (štirje od anketiranih) se ni opredelilo, ali se z izjavo strinjajo ali ne. Nihče se s to izjavo ne strinja ali sploh ne strinja, zato lahko sklepamo, da otroci res radi spremljajo svoje petje na otroška glasbila in ob tem uživajo.

Graf 16: Strukturni odstotki (f v %) anketiranih o mnenju glede gibnega izražanja otrok ob glasbi

Graf 16 nam prikazuje, da se 50,77 % (99 anketiranih) zelo strinja, da se otroci ob glasbi radi gibno izražajo. Kar 38,46 % vprašanih (75 anketiranih) se tudi strinja s to izjavo. Graf kaže, da se 9,23 % (18 anketiranih) ni opredelilo, ali se s tem strinja ali ne. Le 1,54 % (trije od anketiranih) se s to izjavo ne strinja. Nihče ni označil, da se s to izjavo sploh ne strinja.

Postopek zbiranja podatkov

Raziskavo smo izvedli januarja 2017, in sicer s pomočjo spletne ankete, ki smo jo objavili v spletnih forumih, kamor so vključeni učitelji razrednega pouka. Nekaj anket smo jim poslali tudi preko elektronske pošte.

Rezultati in interpretacija

V nadaljevanju bomo z χ^2 -preizkusi preverjali, koliko so statistično pomembne razlike med tistimi učitelji, ki so se aktivno ukvarjali z glasbo (formalno glasbeno izobraževanje, petje v pevskem zboru, plesne dejavnosti), in posledično pogostostjo petja brez vključevanja IKT, pogostostjo uporabe malih instrumentov ter pogostostjo uporabe IKT med poukom glasbene umetnosti, in med tistimi učitelji, ki se med svojim izobraževanjem niso aktivno ukvarjali z glasbo.

Analiza povezav med učitelji, ki so obiskovali glasbeno šolo, in pogostostjo uporabe IKT.

Preglednica 1: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje glasbene šole in pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti

	Glasbena šola	Pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbe				
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj	
			Število	62	5	0
Obiskovanje glasbene šole	Da	% glede na obiskovanje glasbene šole	92,50 %	7,50 %	0,00 %	100 %
	Ne	% glede na obiskovanje glasbene šole	0,00 %	69,50 %	30,50 %	100 %
Skupaj	Število	62	94	39	195	
	% glede na obiskovanje glasbene šole	31,80 %	48,20 %	20 %	100 %	

Preglednica 1 nam prikazuje podatke, da je kar 92,5 % (62 anketiranih), ki so obiskovali glasbeno šolo, označilo, da pri pouku glasbene umetnosti vsako uro pojejo brez vključevanja IKT. Tisti učitelji, ki nikoli niso obiskovali glasbene šole, tudi niso označili, da bi vsako uro peli brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti. Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 174,010$; $g = 2$), to pa nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obiskovanje glasbene šole in petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti. Tako lahko del hipoteze 1, da tisti učitelji, ki so se formalno glasbeno izobraževali, v večji meri uporabljajo lasten glas brez uporabe IKT potrdimo.

Preglednica 2 nam prikazuje, da je 25,4 % (17 anketiranih), ki so obiskovali glasbeno šolo, označilo, da pri pouku glasbene umetnosti vedno uporablja glasbila; 74,6 % (50 anketiranih), ki so obiskovali glasbeno šolo, pogosto uporablja glasbila med poukom glasbene umetnosti. Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 48,202$; $g = 2$), in to nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obisk glasbene šole in uporabo glasbil med poukom glasbene umetnosti. Tako lahko drugi del hipoteze 1, ki pravi, da tisti učitelji, ki so se formalno glasbeno izobraževali, v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov, potrdimo.

Preglednica 2: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje glasbene šole in pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti

	Glasbena šola	Pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti				
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj	
Obiskovanje glasbene šole	Da	Število	17	50	0	67
	% glede na obiskovanje glasbene šole	25,40 %	74,60 %	0,00 %	100 %	
	Ne	Število	0	98	30	128
	% glede na obiskovanje glasbene šole	0,00 %	76,60 %	23,40 %	100 %	
Skupaj	Število	17	148	30	195	
% glede na obiskovanje glasbene šole	8,70 %	75,90 %	15 %	100 %		

Med tistimi učitelji, ki so obiskovali glasbeno šolo, in med tistimi, ki je niso, opazimo statistično pomembne razlike. Učitelji, ki so obiskovali glasbeno šolo, v večji meri uporabljajo lasten glas in v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov med poukom glasbene umetnosti. Glede na statistično pomembne razlike, lahko **prvo** hipotezo, s katero smo trdili, da učitelji, ki so se formalno glasbeno izobraževali, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila), potrdimo.

Analiza povezav med učitelji, ki so peli ali še pojejo v pevskem zboru, in pogostostjo uporabe IKT. Preglednica 3 nam prikazuje, da je 49,6 % učiteljev (62 anketiranih), ki so obiskovali pevski zbor ali ga še vedno obiskujejo, označilo, da vsako uro pojejo brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti; 50,4 % (63 anketiranih), ki so odgovorili, da obiskujejo ali so obiskovali pevski zbor, pojejo skoraj vsako uro brez uporabe IKT med poukom glasbene umetnosti. Po dobljenih podatkih je 0,0 % takšnih, ki pojejo vsako uro brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti in niso obiskovali pevskega zbora.

Preglednica 3: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje pevskega zbora in pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti

Pevski zbor		Pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti			
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj
Petja v pevskem zboru	Število	62	63	0	125
	Da % glede na petje v pevskem zboru	49,60 %	50,40 %	0,00 %	100 %
	Število	0	31	39	70
	Ne % glede na petje v pevskem zboru	0,00 %	44,30 %	55,70 %	100 %
Skupaj	Število	62	94	39	195
	% glede na petje v pevskem zboru	31,80 %	48,20 %	20 %	100 %

Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 104,711$; $g = 2$), to nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obiskovanje pevskega zbora in petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti. Tako lahko potrdimo del hipoteze 2, ki pravi, da tisti učitelji, ki so med šolanjem peli ali še pojejo v pevskem zboru, v večji meri uporabljajo lasten glas pri pouku glasbene umetnosti.

Preglednica 4: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje pevskega zbora in pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti

Pevski zbor		Pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti			
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj
Petje v pevskem zboru	Število	17	108	0	125
	Da % glede na petje v pevskem zboru	13,60 %	86,40 %	0,00 %	100 %
	Število	0	98	30	128
	Ne % glede na petje v pevskem zboru	0,00 %	57,10 %	42,90 %	100 %
Skupaj	Število	17	148	30	195
	% glede na petje v pevskem zboru	8,70 %	75,90 %	15,40 %	100 %

Preglednica 4 nam prikazuje, da tisti učitelji, ki so pritrdilno odgovorili, da so obiskovali pevski zbor ali da ga še obiskujejo, v 13,6 % (17 anketiranih) vedno vključujejo uporabo malih instrumentov v pouk glasbene umetnosti; 86,4 % (108 anketiranih) je odgovorilo, da pogosto vključujejo male instrumente v pouk glasbene umetnosti.

Nihče ni označil odgovora, da redko ali da nikoli ne uporablja malih instrumentov med poukom glasbene umetnosti. Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 68,152$; $g = 2$), in to nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obiskovanje pevskega zbora in uporabo glasbil med poukom glasbene umetnosti. S tem lahko potrdimo drugi del hipoteze 2, ki pravi, da tisti učitelji, ki so med svojim šolanjem obiskovali pevski zbor ali ga še obiskujejo, v večji meri uporabljajo lasten glas brez uporabe IKT. Med tistimi učitelji, ki so med svojim izobraževanjem obiskovali pevski zbor ali ga še obiskujejo, in med tistimi, ki ga niso nikoli obiskovali, smo opazili statistično pomembne razlike. Učitelji, ki so obiskovali pevski zbor ali ga še obiskujejo, v večji meri med poukom glasbene umetnosti uporabljajo lasten glas in v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov. Glede na statistično pomembne razlike lahko drugo hipotezo, s katero smo trdili, da učitelji, ki so med svojim šolanjem peli ali še pojejo v pevskem zboru, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila), potrdimo.

Analiza povezav med učitelji, ki so plesali ali še plešejo, in pogostostjo uporabe IKT.

Preglednica 5: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje plesne dejavnosti in pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti

Plesna dejavnost		Pogostost petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti				
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj	
Obiskovanje plesne dejavnosti	Da	Število	20	0	0	20
		% glede na obiskovanje plesne dejavnosti	100,00 %	0,00 %	0,00 %	100 %
	Ne	Število	42	94	39	175
		% glede na obiskovanje plesne dejavnosti	24,00 %	53,70 %	22,30 %	100 %
Skupaj		Število	62	94	39	195
		% glede na petje v pevskem zboru	31,80 %	48,20 %	20 %	100 %

V preglednici 5 je prikazano, kako pogosto učitelji pojejo brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti, in sicer glede na obiskovanje plesne dejavnosti. Učitelji, ki so pritrtilno odgovorili, da so med svojim šolanjem obiskovali plesno dejavnost ali jo obiskujejo še danes, so 100 % (20 anketiranih) označili, da vsako uro pojejo med poukom glasbene umetnosti brez vključevanja IKT.

V preglednici 5 opazimo tudi, da jih je kar 24,0 % (42 anketiranih) odgovorilo, da vsako uro glasbene umetnosti pojejo brez vključevanja IKT, kljub temu da niso obiskovali plesne dejavnosti; 22,3 % (39 anketiranih) pa je takšnih, ki redko pojejo brez vključevanja IKT in ki nikoli niso hodili k plesni dejavnosti.

Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 47,806$; $g = 2$), in to nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obiskovanje plesne dejavnosti in petja brez vključevanja IKT med poukom glasbene umetnosti. Tako lahko del hipoteze 3, s katero smo trdili, da tisti učitelji, ki so se med šolanjem ukvarjali s plesno dejavnostjo ali se z njo ukvarjajo še danes, v večji meri med poukom glasbene umetnosti uporabljajo lasten glas brez vključevanja IKT, potrdimo.

Preglednica 6: Število in odstotek učiteljev glede na obiskovanje plesne dejavnosti in pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti

Plesna dejavnost		Pogostost uporabe glasbil med poukom glasbene umetnosti				
		Vsako uro	Skoraj vsako uro	Redko	Skupaj	
Obiskovanje plesne dejavnosti	Da	Število	17	3	0	20
		% glede na obiskovanje plesne dejavnosti	85,00 %	15,00 %	0,00 %	100 %
	Ne	Število	0	145	30	175
		% glede na obiskovanje plesne dejavnosti	0,00 %	82,90 %	17,10 %	100 %
Skupaj		Število	17	148	30	195
		% glede na petje v pevskem zboru	8,70 %	75,90 %	15,40 %	100 %

V preglednici 6 so prikazani odstotki, ki ponazarjajo, v kolikšni meri obiskovanje plesne dejavnosti vpliva na pogostost vključevanja malih instrumentov v pouk glasbene umetnosti. Učitelji, ki so pritrdilno odgovorili na vprašanje, ali so kdaj obiskovali plesno dejavnost, so v 85,0 % (17 anketiranih) odgovorili, da vedno vključujejo mala glasbila v pouk glasbene umetnosti. Preostalih 15,0 % (trije od anketiranih) pa je odgovorilo, da pogosto vključujejo male instrumente. Izmed anketiranih, ki niso nikoli obiskovali plesne dejavnosti, jih 17,1 % (30 anketiranih) redko vključuje male instrumente v pouk glasbene umetnosti; 82,9 % (145 anketiranih) pa jih vključuje pogosto.

Vrednost χ^2 je statistično pomembna na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 163,068$; $g = 2$), in to nam prikazuje statistično pomembne razlike glede na obiskovanje plesne dejavnosti in uporabo glasbil med poukom glasbene umetnosti. Podatki kažejo, da imata 2 celici v tabeli vrednost manj kot 5, zato smo preverili tudi razmerje verjetij, ki pa je statistično pomembno na ravni $\alpha = 0,000$ ($\chi^2 = 99,635$; $g = 2$). Tako lahko drugi del hipoteze 3, ki pravi, da tisti učitelji, ki so se med šolanjem ukvarjali s plesno dejavnostjo ali se še ukvarjajo, v pouk glasbene umetnosti v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov, potrdimo.

Opazili smo statistično pomembne razlike med tistimi učitelji, ki so med izobraževanjem obiskovali plesno dejavnost ali jo še obiskujejo, in med tistimi, ki je niso obiskovali. Učitelji, ki so obiskovali plesno dejavnost ali jo še obiskujejo, v večji meri med poukom glasbene umetnosti uporabljajo lasten glas in v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov. Glede na statistično pomembne razlike med skupinama lahko tretjo hipotezo, s katero smo trdili, da učitelji, ki so med svojim šolanjem obiskovali plesno dejavnost ali jo še obiskujejo, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo male instrumente (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila), potrdimo.

Sklepne misli

Vsi otroci imajo po učnem načrtu v devetletki poleg drugih predmetov tudi pouk glasbene umetnosti, ki ga v prvi triadi in delu druge triade poučujejo predvsem razredni učitelji. Ker se z vpisom na srednjo šolo glasbeno izobraževanje na večini programov popolnoma izgubi, se bodoči razredni učitelji ponovno srečajo z glasbo na Pedagoški fakulteti. Seveda pa je vsak imel možnost, da se med svojim izobraževanjem vključi v interesne občolske dejavnosti, vezane na glasbeno področje. Te dejavnosti so: glasbena šola, pevski zbor in plesna dejavnost. Formalno glasbeno izobraževanje in velika večina občolskih dejavnosti sta plačljiva, zato je za mnoge otroke glasbeno izobraževanje, žal, le nedosegljiva želja. Ima pa vsaka osnovna šola tudi pevski zbor, ki se izvaja na osnovni šoli in sodelovanje v njem ni plačljivo. Da si bodo otroci med svojim izobraževanjem sploh izbrali interesne dejavnosti, povezane z glasbo, ima velik vpliv družinsko okolje.

Raziskava (Kopačin, 2014) je pokazala, da je glasbeno spodbudno družinsko okolje pomemben dejavnik, ki vpliva na otrokovo aktivno povezanost z glasbo. Zelo pomembno je, da pri otrocih že zgodaj začnemo razvijati njihove glasbene sposobnosti in nagnjenja h glasbi (Slosar, 2001). Zato je toliko bolj pomembno, da ima glasbena umetnost kakovosten strokovni in didaktični pristop, kar je v prvih petih letih šolanja največkrat zaupano razrednemu učitelju. Od njega se pričakuje, da ima razvite glasbene sposobnosti, spretnosti in znanja ter da je občutljiv za vrednote v glasbenih dejavnostih in vsebinah (Slosar, 2001). Kot je pokazala predstavljena raziskava, lahko vidimo, da ima kar nekaj razrednih učiteljev, ki so sodelovali v raziskavi, poglobljene glasbene sposobnosti, kar so pokazali z odgovori na anketni vprašalnik, kjer smo raziskovali in ugotavljali povezavo med glasbeno izobrazbo razrednih učiteljev ter uporabo IKT in glasbil pri pouku glasbene umetnosti. Ugotoviti smo želeli, ali predhodna glasbena izobrazba učiteljev (glasbena šola, pevski zbor, plesna dejavnost) vpliva na poučevanje glasbe v osnovni šoli in v kolikšni meri učitelji namesto glasbil pri pouku uporabljajo IKT.

Anketni vprašalnik je rešilo 195 učiteljev razrednega pouka. Največ jih je odgovorilo, da so med svojim izobraževanjem obiskovali pevski zbor ali ga še vedno obiskujejo, teh je bilo kar 64 % (125 anketiranih). To lahko povežemo z ugotovitvijo Rojka (2014), ki pravi, da je pevska dejavnost v Sloveniji najbolj množična kulturno-umetniška dejavnost.

Zanimalo nas je, ali učitelji, ki so se formalno glasbeno izobraževali, v večji meri uporabljajo lasten glas in v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov (lastna glasbila, Orffov instrumentarij in mala ritmična glasbila) kot tisti, ki formalno glasbenega izobraževanja niso bili deležni. Ugotovili smo, da so statistično pomembne razlike med tistimi učitelji, ki so obiskovali glasbeno šolo, in med tistimi, ki je niso obiskovali. Učitelji, ki so obiskovali glasbeno šolo med svojim izobraževanjem, v večji meri uporabljajo lasten glas in v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov med poukom glasbene umetnosti. Z χ^2 -preizkusoma smo lahko prvo hipotezo potrdili. Pri formalno glasbenem izobraževanju so učitelji pridobili precej izkušenj in potrebnega znanja, da med poukom glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in vključujejo rabo malih instrumentov. Že v Zakonu o glasbenih šolah (2006) so napisane kompetence, ki omogočajo učencem odkrivanje ter razvijanje njihovih glasbenih in plesnih sposobnosti. Te pridobljene sposobnosti lahko učitelji razrednega pouka kasneje uporabijo pri načrtovanju in izvajanju pouka glasbene umetnosti.

Pri drugi hipotezi smo predpostavili, da učitelji, ki so med svojim šolanjem peli ali še pojejo v pevskem zboru, pri pouku glasbene umetnosti v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov kot tisti, ki niso obiskovali pevskega zbora. Ugotovili smo, da so tudi tukaj statistično pomembne razlike med učitelji, ki so obiskovali ali še obiskujejo pevski zbor, in med učitelji, ki pevskega zbora niso obiskovali. Z χ^2 -preizkusoma smo lahko drugo hipotezo potrdili. Pevski zbor je dejavnost, v katero je v Sloveniji vključenih veliko pevcev in posledično je najbolj množična ljubiteljska dejavnost pri nas (Fojkar Zupančič, 2014). Žvar (2001) trdi, da pevci vedo, da zborovsko petje pozitivno vpliva na njihovo psihično počutje. Posledično lahko rečemo, da učitelji, ki so peli ali še vedno pojejo v pevskem zboru, vedo, da je petje pomemben dejavnik pri pouku glasbene umetnosti, saj pozitivno vpliva na počutje samega pevca in tudi na poslušalce. Posledično učitelji tudi v večji meri med poukom glasbene umetnosti vključujejo uporabo malih instrumentov za spremljavo ob petju.

Pri tretji hipotezi nas je zanimalo, če učitelji, ki so med svojim šolanjem obiskovali ali še obiskujejo plesno dejavnost, v večji meri uporabljajo lasten glas in v pouk v večji meri vključujejo uporabo malih instrumentov kot tisti, ki niso nikoli obiskovali plesne dejavnosti. Tudi tukaj smo ugotovili, da so statistično pomembne razlike med učitelji, ki so obiskovali ali še obiskujejo plesno dejavnost, in učitelji, ki niso nikoli obiskovali plesne dejavnosti. Tretjo hipotezo smo z χ^2 -preizkusoma potrdili.

Raziskava je pokazala, kako zelo pomembno je, da so razredni učitelji, ki poučujejo glasbeno umetnost otroke med njihovim glasbenim razvojem, imeli med svojim izobraževanjem tudi izkušnjo, povezano z glasbo. Raziskava (Kopačin 2011) je pokazala, da je med anketiranimi devetošolci, ki se z glasbo niso ukvarjali, bistveno več razdiralnih otrok, otrok, izključenih iz skupine vrstnikov, zadržanih in neopaženih otrok ter individualistov (28,2 % vzorca). V skupini otrok, ki so se z glasbo ukvarjali, je takih otrok bistveno manj (1,7 % vzorca).

Otrokom veliko pomeni to, da učitelj pri učenju nove pesmi uporablja svoj glas in ne predstavi pesmi preko IKT. Otrokom je tudi veliko bolj zanimivo, če ob petju v razredu učitelj uporabi instrument. Lahko kot spremljavo petju ali za predstavitev pesmi.

Summary

Students have the opportunity to participate in extra-curricular activities at school. Depending on where these activities take place, they are divided into school activities (e.g., choir, computer science, handicrafts, chess, or photography) and extra-curricular activities (e.g., music school, folklore, fire-fighter service). School activities are organized by the school and take place before or after lessons; they depend mainly on the school and the knowledge of the teachers at the school. They are mostly free and take place before or after classes. Extra-curricular activities are carried out in the afternoon, either on the school premises or in its surroundings (halls, music schools etc.). These activities mostly have a fee, and parents need to buy the necessary tools or supplies. With extra-curricular and other activities, we stimulate the physical, motor, social and emotional development of children (White Paper on Education, 2011), so it is advisable for all children in their school years to attend the activities that they like.

In this paper, we will describe in more detail the school and extra-curricular activities students can join that are related to music: music school, choir and dance.

In Slovenia, music education at the elementary level is performed at 64 registered music schools, of which 51 are public. The Law on Music Schools, effective since July 31, 2006, regulates elementary dance and music education and education in public and private schools. The following programs are carried out in elementary music and dance education (Law on Music Schools, 2006, Article 4): programme of pre-school music education, preparatory programme, dance preparatory programme, music programme and dance programme.

Children can also upgrade their musical knowledge by joining a choir, which is a creative artistic activity that provides special musical values both at school and during extracurricular activity (Kralj, 2012). The choir is a group of singers with many different voices. Choirs differ according to the members or function. School choirs are present in all Slovenian primary schools, usually for children and youth (Kljun, 1999). The adult choir is a group of singers and is usually composed of four groups of voices (Helsby, 2010).

Among the music activities, we include dance, which is, according to Neubauer (1999), an artistic genre where students cooperate with their own activity and creativity in the group and as individuals. Children can also participate in ballet, which they attend in public music schools, or they can enrol in private dance schools, which are on the increase in Slovenia.

We were interested in whether the extra-curricular activities that the teachers attended during their education are related to their use of information and communication technology during music lessons.

The questionnaire was filled in by 195 first-cycle teachers. Most of the teachers, 64% (125 teachers), answered that they had been part of a choir or that they still were. This can be related to the finding by Rojko (2014) that singing is the most widely attended cultural and artistic activity in Slovenia.

We were interested in whether the teachers who had been formally educated in music, who used to or still do sing or dance in groups, use their own voices and use small instruments (their own musical instruments, Orff instruments and small percussion instruments) to a greater extent than those who did not receive additional music education. We found that the teachers who had been formally educated in music, who used to or still do sing or dance in groups, are more likely to use their own voices and use small instruments during music lessons, which was confirmed with the χ^2 test. In formal music education, teachers gained considerable experience and the necessary knowledge to use their own voice in the classroom, and they also make more use of small instruments. Statistically significant differences were also shown among teachers who used to or still do sing in the choir, and among the teachers who did not. Taking part in a choir is a popular activity for many singers and the most popular amateur activity in Slovenia (Fojkar Zupančič, 2014). Additionally, there were statistically significant differences among the teachers who danced and those who did not receive any additional music incentives while they were growing up.

The research has shown how important it is that class teachers of music lessons also had a positive experience related to music at the time when they attended music lessons as students. It means a lot to children if their teacher uses his or her voice to teach them a new song and does not present the song through ICT. It is also much more interesting for children if the teacher plays an instrument when they sing in the classroom, either to introduce a song or as an accompaniment.

Literatura:

- Abdullahi, H. (2014). *The role of ICT in teaching science education in schools*. International letters of social and humanistic sciences, 8, 217–223. Pridobljeno s <http://www.mcses.org/journal/index.php/jesr/article/view/2328/2303> (Dostopno 2. 3. 2017.)
- Ajtnik, M. (2001). Poučevanje glasbe kot ustvarjalna naloga. *Vzgoja in izobraževanje*, 32(4), 7–8.
- Borota, B. (2007). Nekateri vidiki vključevanja sodobne tehnologije v pouk glasbe. *Glasba v šoli in vrtcu*, 12(1), 28–31.
- Borota, B., in Brodnik, A. (2006). *Učenje glasbe, podprto z IKT tehnologijo*. Organizacija, 39(8), 532–538. Pridobljeno s <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-3Q7FW7JM> (Dostopno 30. 2. 2017.)
- Božnar, J. (2004). Vpliv sodobne informacijske in komunikacijske tehnologije na spremembe v vzgojno – izobraževalnem procesu. Pridobljeno s http://profesor.gess.si/marjana.pograjc-%C4%8Dlanki_VIVID/Arhiv2004/12Boznar.pdf (Dostopno 22. 2. 2017.)
- Črčinovič Rozman, J. (2000). Tehnologija pri glasbenem pouku. *Pedagoška obzorja*, 15(5–6), 290–298.
- Denac, O. (2002). *Glasba pri celostnem razvoju otrokove osebnosti*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Fojkar Zupančič, H. (2014). *Glasba je nihanje strune, vpete med nebom in zemljo*. Predavanje, predstavljeno na Mednarodni konferenci katoliških pedagogov, leta 2014. Pridobljeno s http://www.litija.org/pevci/users/knjiznica/razno/2014_15/glasba_duhovnost_vzgoja_-_helena_fojkar_zupancic.pdf (Dostopno 14. 2. 2017.)
- Fuchs, B. (2004). *Ljudski plesi v osnovni šoli: priročnik za učitelje, mentorje in vaditelje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Hawkrige, D. (1985). *New information technology in education*. London; Sydney: Croom Helm.
- Helsby, G. (2010). *Glasbeni instrumenti v orkestru*. Tehniška založba Slovenije.
- Hvalič Touzery, S. (2010). *Slovar: Informacijske komunikacijske tehnologije (IKT)*. Pridobljeno s <http://www.inst-antonatrstenjaka.si/gerontologija/slovar/1029.html> (Dostopno 10. 3. 2017.)
- Kljun, B. (1999). *Vpliv petja v otroškem pevskem zboru na razvoj glasbenih sposobnosti in spretnosti*. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta.
- Kopačin, B. (2011). *Povezava med glasbenim učenjem, inteligentnostjo in uspešnostjo pri pouku od četrtega do osmega razreda osnovne šole*. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta.
- Kopačin, B. (2014). Medsebojna povezanost inteligentnosti, glasbenih aktivnosti in družinskega okolja pri devetošolcih. Maribor: *Revija za elementarno izobraževanje*, 7(2): 81–94.
- Kralj, N. (2012). *Zborovodski lik Janeza Kubarja*. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta.
- Lango, J. (2006). Računalnik in glasba. *Glasba v šoli*, 11(4), 21–33.
- Nacionalna strokovna skupina za pripravo Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v RS, Ministrstvo za šolstvo in šport (2011). Krek, J., in Metljak, M. (ur.) *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s na http://www.belaknjiga2011.si/pdf/bela_knjiga_2011.pdf (Dostopno 14. 6. 2017.)
- Neubauer, H. (1999). Učni načrt za izbirne predmete. Prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom. Plesne dejavnosti. Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/file-admin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_ni_s_izb_ples.pdf (Dostopno 20. 2. 2017.)
- Ramovš, M. (1980). *Plesat me pelji*. Plesno izročilo na Slovenskem. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Ramovš, M. (1992). *Polka je ukazana: plesno izročilo na Slovenskem*. Ljubljana: Založba Kres.
- Rojko, B. (2014). Pevski zbor – stičišče socialnih interakcij. Pridobljeno s <http://nasizbori.jskd.si/pevski-zbor-sticisce-socialnih-interakcij/> (Dostopno 3. 3. 2017.)
- Slosar, M. (2001). *Izbrana poglavja iz didaktike glasbene vzgoje*. Ljubljana, Koper: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Statistični urad Republike Slovenije (2015). Pridobljeno s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index-5764> (Dostopno 20. 3. 2017.)

- Stražar, M. (2015). *Poučevanje glasbene umetnosti v očeh učiteljev razrednega pouka*. Magistrsko delo. Maribor: Pedagoška fakulteta.
- Šavli, V. (2006). Izkoristimo neizmerni svet sodobne tehnologije v šoli. *Razredni pouk*, 8(3), 1–5.
- Zakon o glasbenih šolah (2006). Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlid=200681&stevilka=3536> (Dostopno 3. 3. 2017.)
- Žvar, D. (2001). *Kako naj pojejo otroci*. Priročnik za zborovodje. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Avtorici:

Mateja Blatnik, mag. prof. razrednega pouka

OŠ Jakoba Aljaža Kranj, Ulica Tončka Dežmana 1, 4000 Kranj, Slovenija, e-pošta: matejaa.verdir@gmail.com

Elementary School Jakob Aljaž, Ulica Tončka Dežmana 1, 4000 Kranj, Slovenia, e-mail: matejaa.verdir@gmail.com

Dr. Barbara Kopačin

Docentka, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Cankarjeva ulica 5, 6000 Koper, Slovenija, e-pošta: barbara.kopacin@gmail.com

Assistant Professor, University of Primorska, Faculty of Education, Cankarjeva ulica 5, 6000 Koper, Slovenia, e-mail: barbara.kopacin@gmail.com

